

ВІДГУК

офіційного опонента доктора медичних наук,
ст. наук. співроб. Литвак Олени Олегівни
на дисертаційну роботу Войтка Тараса Григоровича
«Оптимізація хірургічного лікування та реабілітація
жінок із генітальним пролапсом», поданої до разової спеціалізованої
ради ДФ 26.613.157 при Національному університеті охорони здоров'я
України імені П. Л. Шупика МОЗ України
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: чл.-кор. НАМН України, професор, доктор медичних наук, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика Вдовиченко Юрій Петрович.

Актуальність обраної теми дисертації

Обрана тема наукового дослідження є актуальною, оскільки однією з найбільш важливих проблем в акушерсько-гінекологічній практиці є пролапс геніталій. 50% жінок мають клінічні форми пролапсу геніталій, але лише 10-20% з них звертаються за медичною допомогою. Опущення передньої стінки піхви є захворюванням, що діагностується частіше, ніж опущення задньої стінки піхви й апікальний пролапс. Частота цистоцеле складає 9 на 100 жінок, ректоцеле – 6 на 100 жінок, апікального пролапсу – 1,5 на 100 жінок. Особливу проблему становить випадання куполу піхви після гістеректомії – його мають від 6 до 12 % пацієнток з пролапсом. Оцінка пацієнтів з пролапсом вимагає всебічного вивчення повного спектру симптомів тазового дна і, перш за все, оцінки якості їх життя. Зважаючи на постійний розвиток хірургічної техніки і впровадження нових малоінвазивних і сітчастих технологій, частота рецидивів пролапсу трохи знизилася – з 33,0 до 29,2%, але з'явилися нові важкі ускладнення, пов'язані, зокрема, із застосуванням сітчастих протезів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Виконана науково-дослідна робота є фрагментом наукової роботи кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика.

Новизна дослідження та одержаних результатів.

Провівши оцінку найважливіших здобутків дисертаційного дослідження, варто відмітити наступні результати, що мають вагому наукову новизну:

- науково обґрунтовано та на значному клінічному матеріалі уточнено частоту і характер розладів сечовипускання та дефекації у пацієнток з дисфункцією тазового дна, розроблені критерії комплексної оцінки анатомічних і функціональних результатів хірургічного лікування хворих з пролапсом геніталій в найближчому і віддаленому періоді;
- визначені частота й основні причини рецидивів пролапсу при використанні різних методів хірургічної корекції;
- на підставі комплексної оцінки причин рецидивів, симптомів розладів сечовипускання, дефекації, що виникли *de novo*, та оцінки результатів хірургічного лікування генітального пролапсу різними методами обґрунтовано тактику лікувально-профілактичних заходів.

Теоретичне значення результатів дослідження.

Проведені дослідження дозволяють розширити наявні дані про патогенез пролапсу геніталій у жінок різних вікових групі та науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму діагностичних і лікувально-профілактичних заходів.

Практичне значення результатів дослідження.

Робота має чітку практичну направленість. Серед ключових практичних аспектів дисертаційного дослідження найбільш вагомими є:

- обґрунтовано індивідуальну тактику хірургічного методу лікування;
- деталізовано показання до різних хірургічних технологій для корекції пролапсу геніталій;
- розроблено програму оптимальної тактики до- і післяопераційного ведення та реабілітації хворих.

Впровадження в практику результатів дозволить поліпшити якість медичної допомоги хворим з пролапсом геніталій, розробити оптимальний підхід до лікування і реабілітації даної групи хворих, знизити число рецидивів пролапсу та поліпшити якість життя даних пацієнток.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Дисертаційна робота є комплексним медико-соціальним дослідженням, виконаним на належному методологічному рівні. На користь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, свідчить застосування автором адекватних та сучасних методів досліджень: клінічних, ехографічних, інструментальних, психологічних та статистичних. Основні положення роботи, сформульовані автором дисертації, викладено на підставі результатів власних досліджень та аналізу сучасних літературних джерел. Теоретичне обґрунтування напрямку досліджень, їх обсяг та отримані результати з необхідним статистичним аналізом дозволяють вважати, що отримані наукові положення, висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими та достовірними. Інформаційну базу дослідження було сформовано з 203 джерел наукової літератури, з яких більшість – англомовні. Інформаційна база дослідження достатня за обсягом, репрезентативна. Результати власних досліджень, отримані автором на репрезентативній вибірці, статистично адекватно оброблено та проаналізовано з використанням відповідних сучасних методів системного підходу. В процесі дослідження було обстежено 100 жінок з пролапсом геніталій. Контрольну групу склали 40 жінок без пролапсу геніталій. Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Статистична обробка результатів дослідження проводилася за допомогою програм Statistica та Microsoft Office Excel і включала адекватні методи математично-статистичного аналізу.

Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення.

Дисертація оформлена відповідно до вимог Державних стандартів і діючих вимог МОН України. Анотація викладена українською і англійською мовою і в достатній мірі відображає основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення.

Дисертація викладена на 165 сторінках друкованого тексту формату А4, з яких 143 сторінки займає основний текст.

У вступі автором аргументована актуальність теми наукової роботи, чітко сформульовано мету та 7 завдань дослідження відповідно до предмету та об'єкту дослідження, перераховано адекватно використані наукові методи, відображено наукову новизну та практична значимість отриманих результатів, а також наведено дані про структуру, обсяг дисертації і зв'язок роботи з науковими програмами, висвітлено обсяг апробації результатів дисертаційного дослідження та особистий внесок, публікації.

Автором представлено сучасний, методологічно правильно оформлений аналіз літературних джерел, який містить проміжні висновки і окреслює коло невирішених і дискусійних запитань, які необхідно детально і всебічно вивчати. Об'єм даного розділу є достатній, текст структурований, читається легко і з цікавістю. Більшість посилань складають роботи останніх п'ять років.

У другому розділі дисертації – «Матеріали та методи досліджень» представлено клінічну характеристику обстежених пацієнтів і методи дослідження, він містить послідовну інформацію про суть дослідження: його загальну характеристику, дизайн, розподіл на групи, методики дослідження, характеристику груп дослідження. Дизайн дослідження і розподіл на групи організовані правильно, методи, використані у дослідженні сучасні і відповідають завданням роботи. Описані методики відповідають встановленим вимогам і протоколам.

Основними розділами роботи є третій, четвертий, п'ятий та шостий, присвячені особливостям урогенітального та ректального обстеження, рецидивам пролапсу та ефективності удосконаленого алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів. Робота структурована, складається з підрозділів, в яких представлено результати лікування та реабілітації. Усі розділи власних досліджень викладені в логічній послідовності. Результати дослідження проілюстровані достатньою кількістю інформативних таблиць.

У розділі, присвяченому аналізу та узагальненню отриманих результатів, дисертант коротко виклав основні отримані результати, подав їх аналіз та коментар. Розділ містить два обов'язкових компонента – пояснення тим змінам, які виявила в процесі дослідження автор, та порівняння власних

даних з результатами, отриманими іншими дослідниками цієї проблеми. Отже, на сторінках даного розділу дисертант веде заочну дискусію з іншими дослідниками, вміло полемізує, порівнюючи свої результати з раніше опублікованими даними.

Висновки зроблені на фактичному матеріалі та результатах дослідження, є логічними, показують основні результати і свідчать про досягнення поставленої мети.

Практичні рекомендації сформульовано детально, послідовно, зрозуміло і чітко, тому вони можуть бути легко використані у щоденній клінічній практиці.

Список використаних джерел оформлений належним чином. Більшість використаних наукових джерел опубліковані англійською мовою. Наведений об'єм використаних джерел свідчить про всебічний аналіз та детальний відбір даних літератури для обґрунтування доцільності та актуальності проведеного дослідження.

Публікації по матеріалах дисертації повністю відповідають вимогам МОН України.

У ході ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

1. Які показники вказують на розвиток порушень сечовипускання у жінок із пролапсом геніталій?
2. Які мікроорганізми частіше зустрічаються у жінок із пролапсом геніталій?

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За матеріалами дисертації опубліковано 4 роботи у наукових фахових виданнях України відповідно до рекомендованого переліку, в т. ч. 1 стаття – у науковому виданні, індексованому у базі даних Scopus. Крім того, опубліковані 2 тез доповідей в матеріалах науково-практичних конференцій.

Основні положення дисертації та результати наукових досліджень повідомлені й обговорені на наукових конференціях Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України (Київ, 2018-2020 рр.); на науково-практичному семінарі в форматі телемосту

«Клінічні рекомендації в практиці акушера-гінеколога» 12 березня 2020 року, Київ-Тернопіль-Хмельницький; на науково-практичний школі-семінарі в форматі телемосту «Клінічні рекомендації в практиці акушера-гінеколога» 17 вересня 2020 року, Івано-Франківськ-Чернівці-Ужгород.

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

Ідея проведення дослідження, мета і завдання сформульовані дисертантом спільно з науковим керівником – Вдовиченком Юрієм Петровичем. Автор самостійно провів патентні та інформаційні пошуки, аналіз наукової літератури, визначив методи дослідження.

Войток Т.Г. особисто провів дослідження, збір та аналіз клінічного матеріалу, його обробку, формування досліджуваних груп. Усі клінічні спостереження та обстеження проведено протягом виконання дисертаційного дослідження самостійно, з дотриманням протоколу біомедичного дослідження та підписанням інформованої згоди пацієнта за дизайном, затвердженим експертизою з біоетики.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені автором самостійно.

У наукових роботах, опублікованих за темою дисертаційного дослідження в співавторстві, автору належить провідна роль у зборі клінічного матеріалу, статистичній обробці та аналізі отриманих результатів. Спільно з науковим керівником обговорено та узагальнено наукові положення дисертації, оформлено висновки та практичні рекомендації.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Розглянувши матеріали дисертації здобувача наукового ступеня доктора філософії Войтка Т.Г. на тему: «Оптимізація хірургічного лікування та реабілітація жінок із генітальним пролапсом» встановлено, що при комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації та наявних за її

темою публікацій через програму «Anti Plagiarism» та за допомогою системи Strike Plagiarism не виявлено академічного плагіату в наданих матеріалах дисертації. Текст наданих матеріалів дисертації Войтка Т.Г. є оригінальним.

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці.

Основні положення дисертації, удосконалений алгоритм профілактики перинатальних ускладнень впроваджено у практичну роботу двох лікувально-профілактичних закладів України: КНП “Київський міський пологовий будинок №2” та КНП “Київський міський пологовий будинок №1”.

Результати вивчення патогенезу та профілактики рецидивів пролапсу геніталій включені в програму лекцій, практичних та семінарських занять і використовуються в навчальному процесі кафедр акушерства та гінекології НУОЗ України імені П.Л.Шупика.

Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради.

Дисертація Войтка Т.Г. на тему «Оптимізація хірургічного лікування та реабілітація жінок із генітальним пролапсом» відповідає паспорту спеціальності «Акушерство та гінекологія». Дисертація повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради.

Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії.

Дисертаційна робота Войтка Т.Г. «Оптимізація хірургічного лікування та реабілітація жінок із генітальним пролапсом», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасного акушерства, є закінченим науковим дослідженням, містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання – підвищення ефективності оперативного лікування генітального пролапсу на підставі вивчення клініко-інструментальних та психологічних особливостей, а також удосконалення алгоритму діагностичних і лікувально-профілактичних заходів.

Виходячи з актуальності, об'єму та рівня досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок аспіранта, дисертаційна робота Войтка Т.Г. «Оптимізація хірургічного лікування та реабілітація жінок із генітальним пролапсом» повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор Войток Тарас Григорович повністю заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний опонент:

провідний науковий співробітник
наукового відділу малоінвазивної хірургії
ДНУ «Науково-практичний центр профілактичної
та клінічної медицини» ДУС
доктор медичних наук, ст. наук. співроб.

О. О. Литвак

